

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/72

KARAR NO : 1985/104

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber, 1402 sayılı Yasa'nın 13/a-b. maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suça ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Şükrü Yılmaz, Rıza Tekeşen

O L A Y : 17.11.1979 günü sanıklar Şükrü Yılmaz, Rıza Tekeşen ve Halis Bilge'nin siyasal-ideolojik görüş ayrılığı nedeniyle mağdurlar Erdal Mutlubaş ile Mehmet Emin Ustayı elde edilemeyen tabancalarıyla ateş ederek öldürmeye teşebbüs ettikleri ileri sürülerek TCK'nun 64., madde yoluyla 448., 62., maddelerle (ikişer kez) tecziyeleri istemiyle Turhal Sorgu Hakimliği'nin 25.2.1980 gün, 1979/43 es. 1980/6 k. kararname ile haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

Zile Ağır Ceza Mahkemesi, 12.5.1983 gününde, esas 1980/47, karar 1983/35 sayı ile; sanıklardan Halis Bilge hakkında Erzincan 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde 1981/527 esas sayılı dava bulunduğu ve adı geçen mahkemece irtibat nedeniyle görevsizlik kararı verilerek dosyanın kendi mahkemesine gönderilmesi istendiği ve 1402 sayılı Yasa'nın 13/b. maddesindeki bağlantı koşulunun mevcut olduğu gerekçesiyle her üç sanık hakkında görevsizlik kararı vermiştir.

Bu karar sanık Halis Bilge tarafından temyiz edilmekle Yargıtay 1.Ceza Dairesi'nin 22.12.1983 gün, 4470-4271 sayılı ilâmıyla onanmıştır.

Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 3.10.1984 gününde, 1984/25-116 sayı ile; sanıklardan Halis Bilge hakkında Anayasayı silah zoruyla değiştirmeye kalkışmak suçundan açılan ve kendi mahkemesinin 1981/527 esas sayısında kayıtlı davanın yargılaması sırasında sanık Halis Bilge hakkında Zile Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen adam öldürmeye kalkışma suçu ile ilgili dosyanın tefriki ile gönderilmesi istendiği halde Zile Ağır Ceza Mahkemesi'nce diğer sanıklar Şükrü Yılmaz ve Rıza Tekeşen hakkında da görevsizlik kararı verilerek bu sanıkların da sıkıyönetim mahkemesinde yargılanmaları istendiği oysaki bu iki sanık hakkında sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülen davalarla bir bağlantı bulunmadığı gibi atılı suçun sıkıyönetim ilânından üç aydan daha da önce işlendiği gerekçesiyle bu iki sanık hakkında görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece her iki mahkemece verilip kesinleşen görevsizlik kararları arasın-

da 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuştur.

Dosya Erzincan 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 3.5.1985 gün,1984/162 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, A.Mazhar Akman, Necati Karakış, A.Vahap Özaslan ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 20.5.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durgun Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Sezai Aydınalp'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay yerinde açıklandığı üzere sanıklar Şükrü Yılmaz ve Rıza Tekeşen haklarında çözülmesi gerekli olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuştur.

Aynı olayın diğer sanığı olan Halis Bilge hakkında ise, Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, Zile Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı üzerine davayı kendi mahkemesinde bu sanık Halis Bilge hakkında rüyyet edilen 1981/527 esas sayılı dava ile birleştirerek intaç etmiştir.

Dosya/^{da}mevcut (sıra no. 353) Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 29.3.1984 gün, esas 1981/527, karar 1984/50 sayılı kararının incelenmesinden sanık Halis Bilge hakkında;

a) 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 20.10.1981 gün, 1981/389 esas sayılı iddianamesiyle, anayasal düzeni silah zoruyla değiştirip marksist-leninist bir düzen kurmak için teşebbüs etmekten TCK'nun 146/1., madde ile

b) Zile C.Savcılığı'nın 20.7.1983 gün, 586 sayılı iddianamesi ile; komünizm propagandası yapmaktan TCK'nun 141/2., madde ile,

c) Zile C.Savcılığı'nın 20.7.1983 gün, 588 sayılı iddianamesi ile yasa dışı örgüte girmek ve komünizm propagandası yapmaktan TCK'nun 141/2. madde ile;

d) Turhal Sorgu Hakimliği'nin 25.2.1980 gün, 6 sayılı kararıyla Erdal Mutlubaş ve Mehmet Emin Ustayı öldürmeye teşebbüsten TCK'nun 64/448., 62., (iki kez) maddeleriyle tecziyesiyle sistemle açılıp birleştirilen kamu davaları üzerine, sanık Halis Bilgenin yasa dışı Dev-Yol örgütüne girmek ve bu örgütün eylemlerine feran iştirak etmekten ötürü TCK'nun 146/3-son., ve 173/son. maddeler gereğince mahkumiyetine, yasa dışı örgüte girmek ve komünizm propagandası yapmak suçları sanığın mahkum edildiği TCK'nun 146/3., maddedeki suçun unsurları olduğundan, bu suçlardan sanığa ayrıca ceza tertibine yer olmadığına ve Erdal Mutlubaş ve Mehmet Emin Ustayı öldürmeye teşebbüs

suçundan beraatına karar verildiği ve bu kararın sadece sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine Askeri Yargıtay 1.Dairesince 27.6.1984 gününde,294-325 sayı ile;onandığı anlaşılmıştır.

Sanıklara atılı suç Turhal İlçesinin bağlı olduğu Tokat ilini de kapsamına alarak bütün yurttta 12.9.1980 günü ilân olunan sıkıyönetimden üç aydan önce 17.11.1979 günü işlenmiştir.

Dava konusu suç siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığından sıkıyönetim iktidarına neden olan olaylara ilişkin bulunmaktadır.

Hernekadar haklarında görev uyumsuzluğu oluşan sanıklarla birlikte aynı kamu davasında ve aynı olay nedeniyle sanık bulunan Halis Bilge hakkında sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesinde görülmüş olan bir dava mevcut bulunduğundan CMUK'nun 3 ve 353 sayılı askeri yargılama usulü kanununun 18.maddelerinde belirlenen bağlantı koşulu evvelce mevcut bulunmuş ise de irtibatlı dosyanın sanığı Halis Bilge, Turhal Soruşturma Hakimliği'nce açılan kamu davasından beraat etmiş ve bu beraat kararı da kesinleşmiş olmasına göre, artık ortada bir bağlantının varlığını kabule imkan kalmamış bulunmaktadır.

Bu nedenlerle sanıklara atılı suçun,1402 sayılı Yasa'nın 13/a.maddesindeki üç aylık süre dışında işlenmesine ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suç ile genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve organik bağlantılı olarak işlendiği hususunda dosyada somut kanıt bulunmamasına göre,anılan maddenin (b) bendindeki bağlantı koşulu da gerçekleşmediğinden davamın Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Zile Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının sanıklar Şükrü Yılmaz ile Rıza Tekeşen yönlerinden kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../...

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Zile Ağır Ceza Mahkemesi'nin 12.5.1983 günlü, esas 1980/47, karar 1983/35 sayılı görevsizlik kararının sanıklardan Şükrü Yılmaz ve Rıza Tek-eşen'e ilişkin kısmının kaldırılmasına 20.5.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

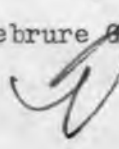
Üye

Y. İsmet Ayer

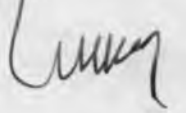
Üye

Mebrure Gözdemir

Üye

A. Mazhar Akman

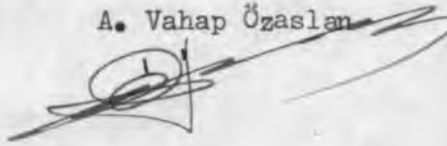
Üye

Necati Karakış

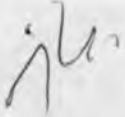
Üye

A. Vahap Üzaslan

Üye

Muammer Aksüt

G/T.